

Władysław Sobieszczęński

XXV lat adwokatury bydgoskiej

Palestra 17/11(191), 86-106

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pozytywnie układała się w minionym okresie współpraca adwokatury opolskiej z sądami i prokuraturą. Jest naszym gorącym pragnieniem — i w codziennej swojej pracy będziemy dążyć do tego — aby współpracę tę podnieść na jeszcze wyższy poziom.

Atmosfera pogrudniowej politycznej odnowy stworzyła adwokaturze warunki pełnego rozwoju. Uproszczenie nadmiernie rozbudowanych przepisów krępujących inicjatywę, zniesienie pewnych niepotrzebnych form biurokratyzmu dzięki wprowadzeniu nowych regulaminów, a także przewidywana nowa ustawa o adwokaturze są tego widomym przykładem.

Adwokatura opolska jest środowiskiem skonsolidowanym, politycznie dojrzałym, zdolnym do realizacji tych zadań, jakie całemu społeczeństwu postawił ambitny program socjalistycznych przeobrażeń uchwalony przez VI Zjazd naszej Partii.

Adw. Marek Gabryjelski

WŁADYSŁAW SOBIESZCZAŃSKI

XXV lat adwokatury bydgoskiej

Część I. Informacje ogólne

Wyzwolenie terenów, które weszły w skład obecnego województwa bydgoskiego, nastąpiło częściowo w końcu stycznia 1945 r. w wyniku zwycięskiej zimowej ofensywy wojsk radzieckich i polskich. Jednakże północne powiaty województwa pozostały nadal w strefie walki aż do marca 1945 r.

W tym czasie palestra pomorska włączyła się od razu do prac nad odbudową porządku prawnego na wyzwolonych terenach. Dziekan Izby Adwokackiej (wybrany na to stanowisko w 1938 r.) adw. Stefan Michałek oraz wicedziekan adw. Marian Niklewski przystąpili do pełnienia swoich funkcji, udzielając powracającym adwokatom pomocy i kierując ich do pracy w terenie.

W dniu 6 listopada 1945 r. Minister Sprawiedliwości powołał do życia nową Okręgową Radę Adwokacką w Toruniu.

Adwokatura terenu b. województwa toruńskiego, który wszedł w skład województwa pomorskiego (bydgoskiego), poniosła w okresie wojny ogromne straty. Z 214 adwokatów, którzy pracowali na terenie obecnego obszaru Izby w latach 1939—1945 r., utraciło życie z rąk okupanta 40 kolegów, bezpośrednio zamordowanych lub zamęczonych w obozach.

Więcej niż 40 adwokatów zostało aresztowanych i przeszło udrękę pobytu w więzieniach i obozach. Unieśli wprawdzie stamtąd życie, ale

mieli za to zniszczone zdrowie i nadwątłone siły, co później stało się przyczyną rychłego zgonu.

W dniu wznowienia działalności Izby (nastąpiło to 6.XI.1945 r.) liczba adwokatów wynosiła 121 osób, przy czym wśród nich było 73 adwokatów pracujących dawniej na terenie Izby przed 1939 r., a pozostali przybyli z innych województw. Administracyjnie Izba w Toruniu obejmowała wtedy województwo pomorskie (bydgoskie) i olsztyńskie, skąd przybyło 23 adwokatów, oraz część województw gdańskiego i szczecińskiego (SGr. w Złotowie i Człuchowie), warszawskiego (SGr. w Ciechanowie, Działdowie i Mławie) i białostockiego (SGr. w Augustowie, Elku, Gołdapi, Gracjewie i Suwałkach).

Z dniem 1 kwietnia 1946 r. wyłączono z obszaru Izby Adwokackiej w Toruniu Sady Grodzkie w Starogardzie, w Skarszewach, w Tczewie, Kościerzynie i Gniewie, wcielając je do Izby Adwokackiej w Gdańsku.

Stan ten zakończył się ostatecznie — po stopniowych zmianach — w 1950 r. przez wydzielenie województwa olsztyńskiego. Pozostało wówczas na terenie Izby bydgoskiej 167 adwokatów.

Szczegółowe dane liczbowe i osobowe zawarte są niżej w załącznikach nr 1, 2, 3 i 4 (vide niżej str. 97—102).

Część II. Działalność Rady Adwokackiej

1. Zespoły adwokackie

Zespoły adwokackie powstawały na terenie Izby w okresie od 10.III. 1952 r. do 1956 r. Załączona tabela (zał. nr 2) przedstawia szczegółowo ich liczbę, rozmieszczenie oraz liczbę członków.

Wyniki pracy zespołowej są poważne. Uzyskano poprawę obsługi prawnej społeczeństwa. Udzielano także bezpłatnej pomocy dla różnych kategorii ludności. Osiągnięto stopniowo znaczne wyrównanie w zakresie zatrudnienia i wysokości zarobków członków zespołów.

Przestrzegając uprawnień klienta do wyboru osoby adwokata, uzyskano w zasadzie możliwość kierowania go w sposób celowy do kolegów wskazanych przez kierownika zespołu z uwzględnieniem specjalizacji.

Stworzono możliwości pracy kolegalnej, możliwości lepszych warunków szkolenia zawodowego i kontroli nad poziomem pracy i etyki.

Poważną przeszkodą w prawidłowej pracy zespołów były i nadal są zbyt szczupłe i nieodpowiednie lokale. Uzyskanie poprawy w tej dziedzinie jest bardzo powolne. Rada Adwokacka przy pełnej pomocy finansowej NRA mogła uzyskać nowe odpowiednie lokale w Grudziądzu, Lipnie, Toruniu, Włocławku i Wyrzysku.

Rada przychodziła z pomocą, zwłaszcza małym zespołom, w pokrywaniu kosztów remontów, zakupu sprzętu i maszyn biurowych, uzyskując na ten cel poważne dotacje z NRA.

Rola kierowników wyraźnie się zwiększyła, pozwalając im na skuteczne prowadzenie działalności całego zespołu. Średni wiek kierownika w 1970 r. wynosił 58 lat. 40% kierowników należy do Partii i Stronnictw Politycznych.

Komisje rewizyjne w zespołach są poważnym czynnikiem koordynującym. Można stwierdzić, że zespoły wytrwale pracują nad wzrostem poziomu pracy zawodowej.

Zebrania członków są realizowane celowo, a przebieg ich świadczy o właściwym zrozumieniu pracy zespołowej.

Rada Adwokacka, przeprowadzając lustracje, pomaga realizować — zwłaszcza w zakresie prac finansowych, sekretariatu i kasowych — prawidłowość i zgodność z przepisami. Przeprowadzała ona także okresowe narady kierowników zespołów.

W roku 1970 było w zespołach 175 członków w pełni zatrudnionych i 4 rencistów (zarabiających do 750 zł miesięcznie).

Pracownicy administracyjni wykonywali swe obowiązki bez zarzutu, pracując uczciwie i starannie.

Informacje powyższe należy jeszcze uzupełnić wzmianką, że obroty zespołów globalnie w latach 1965—1970 kształtowały się następująco:

1965 r. —	18.566.332 zł
1966 r. —	19.325.827 zł
1967 r. —	19.586.456 zł
1968 r. —	19.924.851 zł
1969 r. —	18.235.203 zł
1970 r. —	17.649.921 zł

Dane dotyczące średnich zarobków adwokatów Izby bydgoskiej ujęte są szczególnie tabelarycznie (w okresie od 1945 r. do 1970 r.) w zał. nr 6 (vide niżej str. 106).

2. *Sprawy radców prawnych*

W okresie od 6.XI.1945 r. do 31.XII.1963 r. znaczna liczba adwokatów wykonywała w ramach swojej pracy zawodowej obsługę prawną instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz osób prawnych sektora uspołecznionego. Czynności miały formę albo usług doraźnych, albo też umowy o pełnienie stałej pomocy prawnej w charakterze radcy prawnego.

W okresie przed 31.XII.1963 r. przyjęcie większej liczby radcostw wymagało zgody Rady Adwokackiej. Adwokaci świadczyli te usługi bez zarzutu, gdyż w okresie 1945—1963 nie wpływały żadne zażalenia ze strony mocodawców.

Od dnia 1.I.1964 r. ustawa o ustroju adwokatury wprowadziła rozdział czynności, odsuwając adwokatów radców prawnych od uczestnictwa w zespołach.

W okresie od 1.I.1964 r. liczba adwokatów-radców prawnych wynosiła przeciętnie 48 osób. Radcowie prawni utrzymują żywy kontakt z adwokaturą czynną w zespołach, biorą udział w życiu samorządu, w doskonaleniu zawodowym adwokatów i w szkoleniu aplikantów, zasiadają w WRA, w Komisji Rewizyjnej i w Komisji Dyscyplinarnej. Na równi z członkami zespołów należą do organizacji politycznych i społecznych. Tworzą Koło Radców Prawnych przy Radzie Adwokackiej i w związku

z tym zbierają się okresowo w celu omawiania spraw zawodowych oraz w celach szkoleniowych. Stanowią zawsze integralną część adwokatury.

Radcowie prawni wykonują b. poważny zakres pracy, tradycyjnie realizowanej przez adwokatów, w całym sektorze społecznym. Kolejni Prezesi OKA w Bydgoszczy oceniali ich pracę pozytywnie. Nie było też żadnych zażaleń ze strony sądów lub uspołecznionych pracodawców.

3. Renciści i emeryci

Zagadnienie adwokatów rencistów, których początkowo było niewiele, nabrało znaczenia w 1967 r., kiedy to liczba ich wzrosła do 17, osiągając potem w dniu 5.IV.1970 r. liczbę 27 osób.

Uchwała NRA z dnia 1.VII.1965 r. zalecająca Radzie Adwokackiej kierowanie członków zespołu po osiągnięciu przez nich 70 roku życia na komisje lekarskie celem sprawdzenia ich sprawności i przydatności do pracy w zawodzie była realizowana. Po zmianie tej uchwały przez NRA w dn. 15—16.XI.1969 r. zastosowano obowiązkowe kierowanie na komisję lekarską członków zespołów, którzy ukończyli 70 rok życia.

Z Funduszu Samopomocy Koleżeńskiej przy NRA wypłaca się adwokatom oraz członkom ich rodzin, pobierającym renty z ubezpieczenia społecznego, zasiłki wyrównawcze w różnej wysokości. Zasiłek ten kolejno wzrastał, tak by renciści pracujący w zespole w ograniczonym zakresie osiągnęli minimum renty z zasiłkiem 1.500 zł, a renciści, którzy wystąpili z zespołu, 2.200 zł (później 2.300 zł). Niezależnie od tego Fundusz Samopomocy Koleżeńskiej w wyjątkowych wypadkach udzielał także zapomóg dodatkowych.

Pewna liczba adwokatów rencistów wykonywała pracę w zespołach w ograniczonym wymiarze, zarabiając 750 zł miesięcznie.

Koledzy renciści, w miarę swych sił, nadal biorą udział w życiu Izby, której są członkami.

4. Szkolenie aplikantów

Szkolenie aplikantów zostało zapoczątkowane w 1945 r. Aplikanci otrzymali raz na miesiąc temat do opracowania domowego, a ponadto 2 razy rocznie urządzano seminaria dla wszystkich aplikantów.

Po uchwaleniu przez NRA w dniu 26.IV.1947 r. regulaminu studiów seminaryjnych zaczęto stopniowo wprowadzać zmiany w systemie szkolenia.

Rada Adwokacka zorganizowała szkolenie zgodnie z nowym regulaminem uchwalonym przez NRA w 1951 r., wprowadzając 2-letni cykl szkolenia. W roku 1952 objęło ono także tematy ideologiczne. Wykładowcami byli adwokaci i sędziowie.

W 1953 r. zastosowano nowy program, w którym tematy ideologiczne zostały umieszczone w programie szkoleniowym I roku, a zawodowe — w programie II roku. Wykładowcami byli wyłącznie adwokaci.

Od roku 1954 wprowadzono szkolenie w wymiarze 6 godzin tygodniowo, w każdą sobotę.

We wrześniu 1954 r. aplikanci wzięli udział w centralnym kursie zorganizowanym przez NRA w Józefowie.

W dalszych latach, mianowicie od r. 1958 do r. 1970, Rada Adwokacka utrzymała szkolenie w każdą sobotę (4—5 godzin), stosując formę seminaryjną w jednej grupie dla wszystkich aplikantów. Liczba ich wynosiła w latach 1958—1963 od 9 do 16 osób, następnie w okresie od 1969 do 1970 r. zmniejszyła się do 7—8, wreszcie w 1970 r. podniosła się ona do 14 osób.

Szkolenie obejmowało program wskazany przez NRA w r. 1966. Prócz tego aplikanci przechodzą szkolenie w swych zespołach pod nadzorem patronów, zapoznając się praktycznie z zawodem, pogłębiając wiedzę przez naukę własną, obserwację, dyskusję i przyswajanie sobie wskazówek otrzymywanych od adwokatów. Poziom aplikantów jest dobry, o czym świadczą pozytywne wyniki osiągnięte podczas egzaminów adwokackich.

5. *Doskonalenie zawodowe adwokatów*

Kontrola wizytatorów Izby poważnie wpłynęła na skonsolidowanie pracy w zespołach i przyczyniła się do podniesienia formy i treści działalności zawodowej adwokatów.

Zebrania zespołów czuwają i rozwijają wewnętrzną pracę nad doskonaleniem zawodowym swoich członków.

Rada Adwokacka, organizując narady, seminaria i odczyty, zapewnia ogółowi adwokatów właściwą informację o najważniejszych problemach prawnych. Istniejące w Radzie Adwokackiej i w zespołach biblioteki ułatwiają przyswajanie sobie postępu wiedzy.

Publiczne wystąpienia adwokatów świadczą o tym, że wielu z nich pracuje poważnie nad podniesieniem poziomu swych wiadomości. Dwóch kolegów uzyskało tytuł doktora, mianowicie Bronisław Koch i Kazimierz Ciemniowski, co ma także dodatni wpływ na całe środowisko, gdyż zachęca to innych kolegów do pracy naukowej w dziedzinie prawa.

Najwięcej pożytku przynoszą zebrania, na których po referacie osoby kompetentnej następuje dyskusja.

6. *Praca społeczna*

Istota zawodu adwokata ma cechy pracy społecznej. Biorąc udział w wymiarze sprawiedliwości, adwokaci wykonują szereg czynności bezpłatnie w charakterze obrońców lub pełnomocników wyznaczonych z urzędu. Liczba tego rodzaju spraw wynosi rocznie od 14 do 15% ogółu spraw rejestrowanych w zespołach. Niezależnie od tego zespoły, uwzględniając sytuację osobistą klientów, stosują zniżki i system ratalnej spłaty przy pobieraniu opłat. Świadczenia pieniężne na cele społeczne, mianowicie na Społeczny Fundusz Budowy Szkół i Internatów, Centrum Zdrowia Dziecka, PKPS itd., były i są realizowane w stosownej wysokości.

Adwokatura bydgoska bierze żywy udział w pracy politycznej i społecznej województwa. Liczba członków Partii i Stronnictw stopniowo rosła. Obecnie osiągnęła ona 32% ogółu stanu liczebnego, przekraczając

w ten sposób wskaźnik krajowy, który wynosi 30⁰/₀. Do ZBoWiD-u należy 13 kolegów. Adwokaci brali także czynny udział w pracach Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich (dr Tadeusz Piziewicz).

Są adwokaci-aktywiści we władzach organizacji politycznych, a także w Lidze Kobiet, TPD, Polskim Komitecie Pomocy Społecznej, Zrzeszeniu Prawników Polskich, komitetach blokowych i ORMO. Są też czynnymi członkami Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego, biorą udział w sesjach naukowych. Popularyzowali prawo, wygłaszając prelekcje w ramach odczytów organizowanych przez ZPP, TWP czy Ligę Kobiet.

W poradniach prawnych adwokaci pracowali bardzo ofiarnie (przeciętnie w ciągu roku brało w tym udział przeszło 50 adwokatów). Przy Wojewódzkiej Radzie Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej działają w jedynej w kraju Sekcji Pomocy Alimentacyjnej, która opiera się wyłącznie na nieodpłatnej pracy społecznej. Trzech kolegów otrzymało złote odznaki tego Komitetu. Obsługują też 2 poradnie społeczne przy ZMS, „Telefon zaufania” oraz poradnie Komitetu FJN.

Koledzy z naszej Izby brali żywy udział w akcjach wyborczych do Sejmu i rad narodowych. W komisjach wyborczych zasiadało kolejno więcej niż 10 adwokatów. Przeciętnie 3—4 adwokatów uzyskiwało mandaty radnych.

W komisjach rad narodowych pracowało od 5 do 10 adwokatów. Jeden z kolegów, adwokat Henryk Trzebiński, piastował mandat poselski (1947—1952 r.).

O aktywnej pracy społecznej i politycznej świadczy także szereg odznaczeń otrzymanych przez adwokatów.

7. Działalność kulturalna

Adwokatura bydgoska nie prowadziła żadnej zorganizowanej działalności kulturalnej. Jedyne przy okazji obchodów rocznic historycznych lub dla uczczenia zdarzeń politycznych włączano do programu część artystyczną, w której produkowali się cenienni artyści.

Indywidualny udział adwokatów w życiu kulturalnym województwa jest znaczny. Jeden z adwokatów (Jan Preker) był promotorem zorganizowania Teatru Opery i Operetki w Bydgoszczy. Kilku kolegów należy do Bydgoskiego i Toruńskiego Towarzystwa Naukowego oraz do Towarzystw Muzycznych.

Rada Adwokacka przyczyniła się do odbudowy zabytkowego domu pochodzącego z XIII w., adaptując budynek dla Zespołów Adwokackich w Toruniu, w którym odkryto i zabezpieczono malowidła, mające dużą wartość kulturalną i artystyczną.

Inny znów kolega (adw. Henryk Zawadzki z Torunia) rozwija osobistą działalność artystyczną oraz bierze udział w pracach w zakresie historii i sztuki ludowej.

8. Sprawy dyscyplinarne

Zagadnienia dotyczące naruszenia dyscypliny zawodowej zamieszczone są niżej w dwu tabelach, stanowiących zał. nr 5 (vide str. 103—105).

Część III. Udział adwokatów w działalności politycznej i społecznej

A. Udział ten obrazuje poniższe zestawienie w różnych kadencjach Rady Adwokackiej (z podziałem na 4 grupy).

- 1) Adw. Henryk Trzebiński był posłem na Sejm Ustawodawczy w latach 1947—1952.
- 2) W okresie od 6.XI.1945 do 26.IV.1965 r. w radach narodowych piastowało mandat radnego od 3 do 4 kolegów. Liczba członków komisji w radach: 5—10.
- 3) Członkowie PZPR, SD i ZSL byli reprezentowani w następujący sposób:

a) brak ścisłych danych za okres do 1965 r. (oprócz 1955 r.):

	PZPR	SD	ZSL	liczba adwokatów
b) Kadencja				
14.II. 1951 r. } 17.VI.1956 r. }	10	30	1	201

1962—1964: liczba członków Partii i Stronnictw stanowiła wtedy 32% ogółu adwokatów

17.VI.1964 r. ten sam procent co wyżej

1965 r.	30%	37	41	6	265
1966 r.	32%	39	42	6	267
7.V.1967 r.		34	36	5	262
1968 r.		36	36	5	268
1969 r.		36	36	4	250
25.IV.1970 r.	32%	36	36	4	248

- 4) Tylko adwokaci-radcowie prawni należą w zasadzie do związków zawodowych pracowników swoich przedsiębiorstw i instytucji. Adwokaci są członkami FJN, Ligi Kobiet, TPD, ZBoWiD, TWP, ZMS, Kom. Pom. Społ., Tow. RZZ, PCK, LPŻ, Org. Sportowych i Spółdzielczych, Tow. Naukowych w Bydgoszczy i Toruniu.

ß. Spośród 248 adwokatów Izby bydgoskiej odznaczonych jest 58, w tym większość kilkakrotnie. Mają więc:

Krzyż Srebrny Orderu Wirtuti Militari — 4 adwokaci: A. Linettej, T. Perdziński, S. Przysiecki, W. Sobieszcański;

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski — 2 adwokaci: J. Karls, T. Moellenbrock;

Złoty Krzyż Zasługi — 14 adwokatów: A. Braunek, R. Dąbrowski, S. Dziembowski, A. Fafara, A. Frąckowiak, M. Karbowski, H. Kozłowski, J. Kowalski, J. Powałowski, W. Sobieszcański, S. Szaniawski, C. Zwierzyński, M. Mędrzycka, W. Kalka.

Krzyż Walecznych — 6 adwokatów: E. Glass-Brudziński, A. Linettej, T. Moellenbrock, S. Majcherkiewicz, T. Perdzyński (trzykrotnie), W. Sobieszcański.

Srebrny Krzyż Zasługi — 19 adwokatów: J. Cieluch, C. Bauermann, R. Dąbrowski, J. Eichstaedt, A. Górny, S. Kurek, T. Kruszelnicki, Z. Matecki, L. Tomczyk, C. Meder, S. Pawlicki, E. Paszkiewicz, J. Powalowski, Z. Prószyński, A. Szwarz, C. Tusch, z mieczami: S. Majcherkiewicz, T. Perdzyński i H. Falewicz-Sztukowska; brązowy — K. Łachecki;

Krzyże powstańcze i partyzanckie — 6 adwokatów: E. Glass-Brudziński, S. Iwanowski, A. Linettej, T. Moellenbrock, M. Mędrzycki, M. Szczepański;

Odznakę Grunwaldu — 5 adwokatów: E. Glass-Brudziński, J. Eichstaedt, M. Lityński, S. Meder i Z. Sobolski.

Ponadto 7 adwokatów ma Medal Zwycięstwa i Wolności oraz inne różne odznaczenia za udział w wojnie 1939—1945.

Odznaczenie za pracę w Zrzeszeniu Prawników Polskich w formie Złotej Odznaki mają adw. W. Szydłowska i adw. dr T. Piziewicz.

Medal 10-lecia otrzymało 12 kolegów, a Odznakę Tysiąclecia też 12 kolegów.

Złotą Odznakę Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej otrzymali adwokaci: R. Dąbrowski, K. Hoffmann i J. Kruczyński.

✓ Za pracę w organizacjach opieki nad młodzieżą (TPD) uzyskano liczne odznaczenia, także Odznakę J. Krasickiego. (T. Weyna).

Odznaczenia spółdzielcze, medal łowiecki, 3 odznaki honorowe ruchu kół naukowych ZSP oraz szereg dyplomów za wyróżniającą się pracę w różnych dziedzinach zawodowych zostało nadanych wielu kolegom.

Szereg adwokatów-radców prawnych otrzymało nagrody i dyplomy za długoletnią pracę w instytucjach i jednostkach gospodarki społecznej.

Część IV. Wspomnienia pośmiertne

Zamieszczamy poniżej sylwetki niektórych wybitnych adwokatów Izby, zmarłych w okresie 1945—1970.

1. Adw. dr Ignacy Dziedzic. Należy on do czołowych postaci adwokatury polskiej. Był dziekanem Rady Adwokackiej w Toruniu od 6.XI. 1945 r. do 29.IV.1950 r. Był także wicedziekanem Rady Adwokackiej w Poznaniu, członkiem NRA w latach 1935—1938, wicedziekanem NRA w 1938—1939 oraz członkiem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy NRA (1938—1939).

Adw. Dziedzic urodził się 9.VII.1889 r. w Gorlicach. Po ukończeniu Wydziału Prawa na UJ został wpisany na listę kandydatów adwokackich Izby Adwokackiej w Krakowie. Egzamin adwokacki złożył

27.III.1920 r. Z dniem 31.XII.1920 r. został wpisany na listę adwokatów z siedzibą w Nowym Targu. Przeszedł jednak do pracy w sądownictwie na terenie Pomorza, a następnie w dniu 18.XI.1925 r. został wpisany na listę członków Izby w Toruniu.

Pracą zawodową zdobył poważną pozycję w społeczeństwie pomorskim i cieszył się zaufaniem kolegów. Aresztowany 17.X.1939 r., więziony w forcie VII w Toruniu do 8.XII.1939 r., wysiedlony potem do Gen. Gub., pracował jako księgowy do końca wojny w Krakowie.

Bezpośrednio po oswobodzeniu Torunia powrócił do tego miasta i rozpoczął pracę zawodową i społeczną.

Po powołaniu go przez Ministra Sprawiedliwości na stanowisko dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w Toruniu, z niezwykłą ofiarnością i pracowitością podjął niełatwe zadanie zorganizowania adwokatury na obszarze znacznie przekraczającym teren województwa. Załatwiał bardzo wiele trudnych spraw personalnych, wyznaczał siedziby przybywającym na Pomorze adwokatom.

Zorganizował opiekę i pomoc dla adwokatów i wdów po adwokatach, szczególnie tych, których dotknęły skutki terroru okupanta.

Był wytrwałym społecznikiem, piastował wiele stanowisk w różnych organizacjach. Był członkiem Zarządu Głównego Związku Adwokatów Polskich, członkiem Zarządu Zw. Prawników Demokratów, ZPP, Tow. Bibliofilów, Toruńskiego Towarzystwa Naukowego i wielu innych.

Wysoką wiedza prawnicza pozwalała mu na wnikliwe opracowywanie uwag do projektów ustaw dotyczących nowelizacji i kodyfikacji ustawodawstwa cywilnego.

Był wzorowym Kolegą i wychowawcą młodego pokolenia adwokatów.

Zmarł 26.III.1956 r.

2. Adw. Bernard Cisewski. Był dziekanem Rady Adwokackiej w Bydgoszczy (29.IV.1959 r. — 7.V.1967 r.), członkiem Rady Adwokackiej—rzecznikiem dyscyplinarnym (6.XI.1945 — 31.XII.1946 r.), wicedziekanem Rady Adwokackiej (17.VI.1956 — 29.IV.1959 r.), członkiem Rady Adwokackiej (7.V.1967 r. — 12.I.1970 r.). Należy do czołowych postaci adwokatury bydgoskiej.

Adw. Cisewski urodził się 20 maja 1898 r. w Brusach pow. chojnickiego. Po okresie służby wojskowej studiował na Uniwersytecie Poznańskim w latach 1920—1922, uzyskując tam dyplom magistra praw w grudniu 1922 r. Aplikację sądową odbył w sądach i w prokuraturze w Bydgoszczy i Poznaniu. W maju 1925 r. złożył egzamin sędziowski i rozpoczął pracę jako sędzia powiatowy (pracował do czerwca 1927 r. w Sądzie Powiatowym w Poznaniu). Z dniem 1.VII.1927 r. został wpisany na listę adwokatów z siedzibą w Bydgoszczy i w tym charakterze wykonywał praktykę do 1.IX.1939 r. Okupację przetrwał w Warszawie, a po wojnie wrócił do swej siedziby. W dniu 6.XI.1945 r. został powołany przez Ministra Sprawiedliwości do RA w Toruniu, w której pełnił czynności rzecznika dyscyplinarnego. Zło-

zył tę funkcję 31.XII.1946 r. W latach 1945—1947 zajął się odbudową przemysłu gumowego w Polsce, pracując najpierw jako naczelny dyrektor fabryki „Kauczuk” w Bydgoszczy, a następnie od 1946 r. do 1947 r. jako dyrektor Centrali Handlowej Przemysłu Chemicznego — Biuro Sprzedaży Wyrobów Gumowych w Łodzi. Od 1.I.1948 r. ponownie podjął pracę w adwokaturze w Bydgoszczy.

Postawa w pracy zawodowej, koleżeński stosunek do ogółu adwokatów, osobista nieskazitelnosc, wielki zasób wiedzy prawniczej, doświadczenie w pracy w przemyśle — wszystko to wysunęło adw. Cisewskiego na czoło społeczności adwokackiej. W pierwszych wyborach do Rady Adwokackiej w dniu 17.VI.1957 r. został wybrany do niej i zajął stanowisko wicedziekana.

Położył duże zasługi w zakresie uporządkowania spraw organizacyjnych i osobowych. Był zwolennikiem daleko idącego samorządu adwokatury, widząc w nim szkołę obywatelską i podstawę więzi społecznej oraz gwarancję należytej kontroli zawodowej.

Wierny i zasłużony syn ziemi pomorskiej, obdarzał życzliwością wszystkich, którzy przybywszy na teren Pomorza pracowali tu uczciwie i rzetelnie.

Zmarł 12.I.1970 r., będąc czynnym członkiem Rady Adwokackiej, sprawującym funkcję kierownika doskonalenia zawodowego adwokatów i szkolenia aplikantów adwokackich.

3. Adw. Marian Niklewski. Należy do czołowych postaci adwokatury pomorskiej. Był wicedziekanem Rady Adwokackiej w Toruniu od 20.V.1938 r. i ponownie od 6.XI.1945 r. do 19.III.1948 r., członkiem Rady Adwokackiej w Bydgoszczy od 17.VI.1956 r. do 17.V.1964 r. Był poza tym długoletnim delegatem Rady Adwokackiej w Toruniu, członkiem Sądu Polubownego przy delegaturze Rady Adwokackiej w Toruniu 1937—1938 oraz członkiem Rady Adwokackiej w Poznaniu w latach 1934—1936.

Urodził się 16.VII.1900 r. w Nowem, pow. Świecie, woj. bydgoskie. Studiując kolejno w Marburgu, Rostoku, ukończył Wydział Prawa Uniwersytetu Poznańskiego w dniu 28.VI.1922 r. Gorący patriota, brał czynny udział w akcji plebiscytowej na Warmii i Mazurach. Po odbyciu aplikacji i złożeniu egzaminu został asesorem sądowym (od 12.II.1926 r.), a potem — podprokuratorem Sądu Okręgowego w Toruniu (od 17.V.1926 r. do 3.II.1929 r.).

Wpisany na listę adwokatów 4.II.1929 r. przez Radę Adwokacką w Toruniu, pracował tam do chwili mobilizacji w sierpniu 1939 r. Wziął udział w kampanii wrześniowej w 63 p.p. Zdołał uniknąć niewolności, ale po powrocie do swej siedziby był więziony od 16 do 19 października 1939 r. w forcie VII w Toruniu.

Aby udzielać pomocy prawnej ludności polskiej, pozostał w Toruniu i przystąpił do czynności adwokackich przed sądami niemieckimi, działając w tym charakterze od grudnia 1939 r. do 6.III.1940 r. Ponownie aresztowany, został przewieziony do obozu koncentracyjnego w Oranienburgu, gdzie przetrwał do 2.V.1945 r. Po powrocie do Torunia 11.VI.1945 r. rozpoczął pracę zawodową z dniem 8.VIII.1945 r.

Długoletni działacz samorządu adwokackiego, także po ustaniu okupacji przystąpił zaraz do pracy nad odtworzeniem organizacji adwokatury na Pomorzu. Ofiarny i życzliwy kolega, posiadający wielki zasób wiedzy (szczególnie w zakresie prawa cywilnego), był doskonałym wychowawcą młodzieży i niezawodnym doradcą kolegów.

Pełnił szereg funkcji społecznych. Był więc Prezesem Komitetu Opieki nad Grobami Bojowników o Wolność i Demokrację w Toruniu, wiceprezesem Polskiego Związku Filatelistów w Toruniu, sekretarzem ZPP w Toruniu i członkiem Toruńskiego Towarzystwa Naukowego. Wielkiego taktu i dobroci, niezwykle pracowity i dokładny, wykształcony wszechstronnie, o szerokich zainteresowaniach ogólnych, zamiłowany bibliofil — był wzorem człowieka i adwokata.

Zakończenie

Palestra pomorska, tak ciężko doświadczona w okresie wojny, potrafiła poważnie przyczynić się do odbudowy praworządności i stać na jej straży. Właściwy stosunek do przemian politycznych i społecznych sprawił, że jest ona realnym i pozytywnym czynnikiem wymiaru sprawiedliwości. Adwokatura wyrosła ze społeczeństwa i jest jego integralną częścią, uczestniczy ona w rozwoju całego województwa, służąc pomocą zarówno jednostkom gospodarki uspołecznionej jak i obywatelom.

Można tu jednak wskazać na pewne trudności, jakie występują na terenie naszej Izby. Tak więc zakaz pełnienia funkcji radcy prawnego przez członka zespołu w poważnym stopniu ograniczył udział adwokatów w tej dziedzinie pracy. Przed 1.I.1964 r. znaczna większość adwokatów pracowała w zespołach oraz była radcami prawnymi. Po tym okresie, zwłaszcza na terenie powiatów, pomoc prawna w tym zakresie przeszła w ręce osób często nie mających uprawnień adwokackich. Można więc sądzić, że ograniczenie to nie leżało w interesie przedsiębiorstw sektora uspołecznionego.

Również tryb rekrutacji aplikantów oraz okres aplikacji nasuwają pewne zastrzeżenia. Adwokatura utraciła prawo bezpośredniego doboru aplikantów. Może ona przyjąć te osoby, które nie pozostają w sądzie lub prokuraturze. Ponowne szkolenie przez 3 lata osób, które już mają za sobą egzamin sędziowski lub prokuratorski, jest też zbyt długi. Jeżeli doliczyć czas wyczekiwania na wpis na listę aplikantów, a po egzaminie na listę adwokatów, to w rezultacie cały okres aplikacji wydłuża się do 5 i pół lat. W tych warunkach wielu zdolnych kandydatów rezygnuje z takiego okresu próby. Poza tym długoletnie szkolenie powoduje zbyt powolne wypełnianie luk, jakie powstają w zespołach wskutek śmierci lub przejścia na emeryturę starszych kolegów.

Wydaje się, że 3-letni okres aplikacji zakończony egzaminem byłby całkowicie wystarczający do uformowania osobowości adwokata i zdobycia przez aplikanta dobrego poziomu zawodowego.

I. Skład osobowy Izby w latach 1945—1970

Kadencja RA	Liczba ad- wokatów	Adwokaci wy- kon. zawód			Adwokaci nie wykonujący zawodu									Aplikanci				
		Mężcz.	Kob.	Razem	Radcy prawni od 1.I.1964 r.			Adw. zajm. stan. z art. 70 u.o u.a			Adw. renc. i emeryci							
					M.	K.	R.	M.	K.	R.	M.	K.	R.	M.	K.	R.		
6.XI.1945 r.	121	—	—	121														
1946 r.																		6
1947 r.																		6
1948 r.	203	189	12	201				1	1	2				6	4		10	
1949 r.														5	2		7	
29.IV.1950 r.	236	192	9	201	26	6	32	2	1	3				3	2		5	
14.II.1951 r.	167	135	6	141	19	4	23	2	1	3				8	3		11	
1952 r.	172	134	4	138	20	6	26	7	1	8				7	3		10	
1953 r.	193	171	13	184	4	2	6	1	2	3				11	4		15	
1954 r.	202	178	15	193	4	2	6	1	2	3				5	1		6	
1955 r.	228	208	17	225				1	2	3							—	
17.VI.1956 r.	239	211	25	236				1	2	3				7	2		9	
1957 r.	252	225	24	249				1	2	3				4	1		5	
1958 r.	250	223	25	248				1	1	2				7	4		11	
26.IV.1959 r.	258	229	25	254				2	2	4				10	4		14	
1960 r.	258	228	27	255				2	1	3				9	4		13	
1961 r.	266	232	29	261				3	2	5				12	4		16	
1962 r.	274	241	29	270				2	2	4				8	1		9	
1963 r.	271	238	29	267				1	—	1	2	1	3	9	3		12	
17.V. 1964 r.	273	194	27	221	42	4	46	1	1	2	3	1	4	5	1		6	
1965 r.	265	184	27	211	42	2	44	1	1	2	6	2	8	5	2		7	
1966 r.	267	187	22	209	40	7	47	2	—	2	6	3	9	4	2		6	
7.V. 1967 r.	262	174	22	196	41	6	47	2	—	2	13	4	17	4	4		8	
1968 r.	258	167	22	189	42	6	48	2	—	2	16	3	19	4	4		8	
1969 r.	250	159	20	179	42	7	49	1	—	1	17	4	21	4	4		8	
25.II. 1970 r.	248	155	20	175	39	7	46	—	—	—	22	5	27	9	5		14	

Uwagi 1. Utworzenie Izby Adwokackiej w Olsztynie i w Białymstoku spowodowało skreślenie z listy 75 osób, co zmniejszyło liczbę osób, wpisanych na listę w dniu 31.XII.1951 r., do 167.

2. W zasadzie liczba adwokatów stopniowo osiągnęła liczbę wystarczającą do pełnego zaspokojenia potrzeb pomocy prawnej ludności.

II. Zespoły adwokackie

a) Zestawienie liczbowe według poszczególnych kadencji Rady Adwokackiej

Kadencja	Zespoły	Filie	Liczba adw.	Zespoły powstały w podanej niżej kolejności:
1. 1. I. 1951 r.				10. III. 1952 r.: Inowrocław, filia Żnin; Grudziądz, filia Chełmno; Świecie, Brodnica.
1. 17. VI. 1956 r.	14	10		
17. VI. 1956 r.				1953 r.: Rypin, 1—3 Bydgoszcz, filie; 1 i 2 Toruń, filia; Wąbrzeźno i Chełmża; Chojnice, filia Sępólno i Tuchola; Włocławek.
1. VIII. 1956 r.	15	12	239	
31. XII. 1957 r.	17	9	252	
31. XII. 1958 r.	17	9	250	
2. 26. IV. 1959 r.				
26. IV. 1959 r.				1954 r. Mogilno; Aleksandrów, filia Radziejów; 1955 r. Lipno; 1956 r. Golub.
31. XII. 1959 r.	25	—	258	
31. XII. 1960 r.	25	—	258	
31. XII. 1961 r.	29	—	266	
31. XII. 1962 r.	29	—	274	Brak lokali utrudniał powstawanie zespołów w Wyrzysku i Koronowie.
31. XII. 1963 r.	29	—	271	
3. 17. V. 1964 r.				
17. V. 1964 r.				
31. XII. 1964 r.	28	—	211	
31. XII. 1965 r.	27	—	211	
31. XII. 1966 r.	27	—	209	
4. 7. V. 1967 r.				
7. V. 1967 r.				
31. XII. 1967 r.	27	—	196	
31. XII. 1968 r.	27	—	189	
31. XII. 1969 r.	26	—	179	
5. 25. IV. 1970 r.				
25. IV. 1970 r.				
31. XII. 1970 r.	26	—	175	
6. Zob. uwagę na str. 101.				

b) Stosowanie zasady prawidłowości przy rozmieszczeniu adwokatów zespołowych

Można przyjąć, że w okresie od momentu powstawania zespołów skupiło się w nich do 31. XII. 1955 r. 90,55% ogółu adwokatów. Następnie, gdy sieć zespołów objęła całe województwo, w latach 1962—1963 już tylko 7 adwokatów, a do końca 1964 r. tylko 4 adwokatów wykonywało praktykę indywidualną.

Rozmieszczenie adwokatów było w zasadzie prawidłowe. Pewne braki wystąpiło tylko w powiecie sepeleńskim, gdzie zlikwidowano zespół w 1964 r., pozostawiając tam jedynie punkt konsultacyjny (1 adwokat).

III. Organy Wojewódzkiej Izby Adwokackiej**a) Rada Adwokacka****Kolejne składy osobowe****1. Okręgowa Rada Adwokacka w Toruniu powołana przez Ministra Sprawiedliwości 6.XI.1945 r.**

Dziekan	— adw. dr Ignacy Dziedzic
Wicedziekan	— adw. Marian Niklewski (do 19.III.1948 r.)
Sekretarz	— adw. Maciej Bajraszewski
Skarbnik	— adw. Helena Falewicz-Sztukowska
Członkowie (I Rzecznik)	— adw. Sylwester Tomaszewski (do 19.III.1948 r.)
Rzecznicy	— adw. dr Ferdynand Grzęski
	— adw. Bernard Cisewski (zrezygnował 31.XII.1946 r.)
	— adw. Adam Michnik
	— adw. Tadeusz Moellenbrock

do 29.IV.1950 r.

2. Okręgowa Rada Adwokacka w Bydgoszczy powołana przez Ministra Sprawiedliwości 29.IV.1950 r.

Dziekan	— adw. Władysław Lityński
Wicedziekan	— adw. Stanisław Szlenk
Sekretarz	— adw. Józef Waydowski
Skarbnik	— adw. dr Stanisław Kaszyński
Zast. skarbnika	— adw. Juliusz Kessler
Rzecznik	— adw. Aleksander Frąckowiak
Członkowie:	— adw. Maria Aktaboska
	— adw. Adam Michnik
	— adw. Tadeusz Jurkiewicz
	— adw. Roman Miszewski
	— adw. Stanisław Przysiecki
	— adw. Władysław Rogoziński

do 14.II.1951 r.

3. Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 14.II.1951 r. powołano Radę Adwokacką w składzie:

Dziekan	— adw. dr Juliusz Kessler
Wicedziekan	— adw. Józef Waydowski
Sekretarz	— adw. Jan Cieluch
Skarbnik	— adw. dr Stanisław Kaszyński
Członkowie:	— adw. Paweł Konitzer
	— adw. Tadeusz Jurkiewicz
	— adw. Roman Miszewski (do 29.XII.1952 r.)

W dniu 23.VIII.1952 r. Minister Sprawiedliwości powołał na dziekana Rady adw. Aleksandra Frąckowiaka.

4. W wyniku wyborów w dniu 17.VI.1956 r. powstała RA w następującym składzie:

Dziekan	— adw. Aleksander Frąckowiak
Wicedziekan	— adw. Bernard Cisewski
Sekretarz	— adw. Władysław Sobieszczański
Skarbnik	— adw. Edmund Sobociński
Rzecznik	— adw. Jan Cieluch
Członkowie:	— adw. Jan Głowacki
	— adw. Tadeusz Moellenbrock
	— adw. Marian Niklewski
	— adw. Ignacy Sobczak
Zastępcy:	— adw. Bronisław Koch
	— adw. Aleksander Krużyński
	— adw. Jan Wiścicki

do 29.IV.1959 r.

5.- W wyniku wyborów w dniu 29.IV.1959 r. powstała RA w następującym składzie:

Dziekan	— adw. Bernard Cisewski
Wicedziekan	— adw. Aleksander Frąckowiak
Sekretarz	— adw. Zygmunt Łabuński
Skarbnik	— adw. Edmund Sobociński
Rzecznik	— adw. Jan Cieluch
Członkowie:	— adw. Tadeusz Jurkiewicz
	— adw. Marian Niklewski
	— adw. Jan Głowacki
	— adw. Tadeusz Moellenbrock
	— adw. Czesław Zwierzyński
	— adw. Paweł Sobieszczyk
Zastępcy:	— adw. Kazimierz Gąsiorowski
	— adw. Wiktor Kalka
	— adw. Jan Wiścicki

Delegaci na Zjazd Adwokatury

adw. adw.: Bernard Cisewski, Jan Karle, Adam Michnik, M. Lityński, Alfred Sz wajkert, Władysław Sobieszczański.

do 17.V.1964 r.

6. Od 17.V.1964 r.

Dziekan	— adw. Bernard Cisewski
Wicedziekan	— adw. Wiktor Kalka
Sekretarz	— adw. Zygmunt Łabuński
Skarbnik	— adw. Władysław Sobieszczański
Rzecznik	— adw. Jan Cieluch
Członkowie:	— adw. Kazimierz Gąsiorowski
	— adw. Tadeusz Moellenbrock
	— adw. Paweł Sobieszczyk
Zastępcy:	— adw. Franciszek Wysocki

Zastępcy — adw. Aleksander Frąckowiak
 — adw. Lucjan Szmidt
 do 7.V.1967 r.

7. W wyniku wyborów w dniu 7.V.1967 r. powstała RA w składzie:

Dziekan — adw. Jan Cieluch
 Wicedziekan — adw. Wiktor Kalka
 Sekretarz — adw. Zygmunt Łabuński
 Skarbnik — adw. Władysław Sobieszczęński
 Rzecznik — adw. Józef Łukasiewicz
 Członkowie: — adw. Bernard Cisewski
 — adw. Kazimierz Gąsiorowski
 — adw. Paweł Sobieszczyk
 Zastępcy: — adw. Jan Głowacki
 — adw. Tadeusz Jurkiewicz
 — adw. Aleksander Krużyński

Dnia 25.VII.1969 r. w miejsce zmarłego adw. Kazimierza Gąsiorowskiego wszedł adw. Jan Głowacki, a dnia 12.I.1970 r. w miejsce zmarłego adw. Bernarda Cisewskiego wszedł adw. Tadeusz Jurkiewicz.

Do dnia 25.IV.1970 r.

8. W wyniku wyborów w dniu 25.IV.1970 r. powstała Rada Adwokacka w składzie:

Dziekan — adw. Jan Cieluch
 Wicedziekan — adw. Wiktor Kalka
 Sekretarz — adw. Franciszek Wysocki
 Skarbnik — adw. Władysław Sobieszczęński
 Rzecznik — adw. Zygmunt Matecki
 Członkowie: — adw. Wojciech Dąbrowski
 — adw. Tadeusz Jurkiewicz
 — adw. Mieczysław Karbowski
 Zastępcy: — adw. Józef Eichstaedt
 — adw. Aleksander Frąckowiak
 — adw. Brunon Sobczak

Uwaga: W 1973 r., w wyniku wyborów, ukonstytuowała się nowa Rada, której skład podano we wkładce do nru 4 „Palestry” z br.

ZAŁ. NR 4
 (str. 101—102)

b) Komisja rewizyjna

Kolejne składy osobowe

1. Od 6.XI.1945 do 29.IV.1950 r.

Przewodn. — adw. Marian Bolt
 Członkowie: — adw. Jan Gustowski
 — adw. Helena Zalewska

2. Od 29.IV.1950 do 14.II.1951 r.

Przewodn. — adw. Janusz Tydelski
Członkowie: — adw. Jan Cieluch
— adw. Maciej Bajraszewski

3. Od 14.II.1951 do 17.VI.1956 r.

Przewodn. — adw. Janusz Tydelski
Członkowie: — adw. Stanisław Hoppe
— adw. Maria Aktaboska

4. Od 17.VI.1956 do 29.IV.1959 r.

Przewodn. — adw. dr Stanisław Kuziel
Członkowie: — adw. Marian Brzuszkiewicz
— adw. Zygmunt Łabuński
Zastępcy: — adw. Władysław Kowalski
— adw. Paweł Sobieszczyk

5. Od 29.IV.1959 do 17.V.1964 r.

Przewodn. — adw. Marian Brzuszkiewicz
Członkowie: — adw. Józef Cieszyński
— adw. Edmund Kółakowski
Zastępcy: — adw. Mieczysław Karbowski
— adw. Teofan Malewicz

6. Od 17.V.1964 do 7.V.1967 r.

Przewodn. — adw. Edmund Sobociński
Członkowie: — adw. Marian Brzuszkiewicz
— adw. dr Tadeusz Piziewicz
Zastępcy: — adw. Konrad Murawski
— adw. Tadeusz Weyna

7. Od 7.V.1967 do 25.IV.1970 r.

Przewodn. — adw. Edmund Sobociński
Członkowie: — adw. Maria Minkiewiczowa
— adw. Marian Brzuszkiewicz
Zastępcy: — adw. Józef Waydowski
— adw. Leon Tomczyk

8. Od 25.IV.1970 r.

Przewodn. — adw. Edmund Sobociński
Członkowie: — adw. Maria Minkiewiczowa
— adw. Włodzimierz Michałkiewicz
Zastępcy: — adw. Józef Brajczewski
— adw. Antoni Szeszycki

Zob. uwagę na str. 101.

ZaŁ. Nr 5 (str. 103-105)

DYSCYPLINA ZAWODOWA
Zestawienie liczbowo-porównawcze spraw dyscyplinarnych w różnych kadencjach rady adwokackiej
a) Działalność Rzecznika Dyscyplinarnego

Kadencja	Przekazano z roku poprzed.	Wpłynęło	Załatwiono	Zaniechano	Umorzono	Przekazano innej izbie	Akt osk.	Naruszenie obowiazadowych	Naruszenie wolności słowa	Inne	Przekazano do dzierżawcy
6.XI.1945 r.											
1946 r.		16			6		10				
1947 r.		26			10		15				
1948 r.		12			5		4				
1949 r.	2										
29.IV.1950 r.		7									
14.II.1951 r.		16									
1952 r.		16									
1953 r.		41									
1954 r.		40									
1955 r.		31									
17.VI.1956 r.	18	31									
1957 r.		11									
1958 r.	7	33									
29.IV.1959 r.	12	49									
1960 r.	28	46									
1961 r.	15	23									
1962 r.	6	21									
1963 r.	5	25									
17.V.1964 r.	9	24									
1965 r.	7	23									
1966 r.	10	24									
7.V.1967 r.	9	22									
1968 r.	5	22									
1969 r.	5	21									
25.IV.1970 r.	2	6									
			172		108		52	10	13	11	18
			53		33	1	8				
			28		14		11				
			33		10		14				
			59	9	10		14	15		6	4
			32	23	18	4	10/14	20		9	7
			22	2	19		11	13		4	3
			21	1	12	1	8	3		4	7
			21	1	9		11	3		6	11
			26		10	1	11	8		6	6
			20	2	6		9	7		6	9
			25	1	9	1	11	10		5	10
			26	4	16	1	5	14		7	7
			22		10	3	9	7		3	10
			24	3	8		11	10		4	8
			3		2	5		2		1	4

nadużycie wolności słowa i naruszenie godności stanu adw., nadużycie wolności słowa, niedozwolona reklama, niejawne składanie członk., niekoleżeńskie postępowanie, naganiactwo, zamieszanie obow. zaw., niewyliczenie się z pleniędzy, naruszenie godności stanu adwokackiego.

brak danych

b) Działalność Sądu Dyscyplinarnego w Toruniu i Bydgoszczy oraz Komisji Dyscyplinarnej Izby Adwokackiej w Bydgoszczy, jak również Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Toruniu

Kadencja	Pozostato z poprzed. okresu	Wpły- nęto	Umorz.	Uniew.	Upomn.	Nagana	Kara pien.	Zaw.	Wyd.	Pozb. pr. wyk. zaw.	Inne	Zat- wiono
6.XI.1945 r.	}	4										4
1946 r.		4										4
1947 r.		14	4	3	9	5	5	2				14
1948 r.		15										

brak danych

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Bydgoszczy i Komisja Dyscyplinarna w Bydgoszczy

29.IV.1950 r.												
14.II.1951 r.		12	}	17	17							} 45
1952 r.	9											
1953 r.	4											
1954 r.	12											
1955 r.	7											
17.VI.1956 r.	4	11	2	8	4	2					} 18	
1957 r.		7		skaz. 6								

1958 r.	6	16	--	5	3	1	1	10
					skaz. 5			
29.IV.1959 r.	12	18	1	7	15		3	26
					skaz.			
1960 r.	4	24		3	6		1	21
					skaz.			
1961 r.	7	20		3	10	2	1	25
1962 r.	2	13			2	4	3	10
1963 r.	5	17			6	5	2	18
17.V. 1964 r.	4	21		3	3	1	3	20
1965 r.	5	18		1	2	2	2	19
1966 r.	4	15		2	7		1	18
7.V. 1967 r.	1	12	6		2		1	11
1968 r.	2	9			2	1	3	9
1969 r.	2	16			4	2	2	14
25.IV.1970 r.	4				1	1	1	4

Stan materialny adwokatów-członków zespołów

Kadencja	Średnie wynagrodzenie netto członka zespołu	
6.XI. 1945 r. 31.VIII.1948 r — 29.IV.1950 r.		
29.IV. 1950 r. — 14.II.1951 r.	1952 r. 1953 r.	Powstały kolejne zespoły, brak jednak ścisłych danych
14.II. 1951 r. — 17.VI.1956 r.	1954 r. 1955 r. 1956 r.	„ „ „
17.VI. 1956 r. — 29.IV.1959 r.	1957 r. 1958 r. 1959 r.	4.153 zł (17 zesp.) 4.369 zł (17 zesp.) 3.551 zł (25 zesp.)
29.IV. 1959 r. — 17.V.1964 r.	1960 r. 1961 r. 1962 r. 1963 r. 1964 r.	3.435 zł (25 zesp.) 3.281 zł (29 zesp.) 3.446 zł (29 zesp.) 3.530 zł (29 zesp.) 3.748 zł (28 zesp.)
17.V. 1964 r. — 7.V.1969 r.	1965 r. 1966 r. 1967 r.	4.039 zł (27 zesp.) bez potrąceń na fundusz urlop. 4.208 zł (27 zesp.) 4.661 zł (27 zesp.)
7.V. 1967 r. — 25.IV.1970 r.	1968 r. 1969 r. 1970 r.	4.978 zł (27 zesp.) 4.680 zł (26 zesp.) 4.899 zł (26 zesp.)

Średnie zarobki rosną, kształtując się na poziomie przeciętnym w skali krajowej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie netto osiągało:

		od 3.500 zł			powyżej 6.500 zł
		do 4.500 zł	do 5.500 zł	do 6.500 zł	
1966 r.	59 adw.	65	43	20	10
1967 r.	33 adw.	60	47	33	17
1968 r.	24 adw.	53	49	33	26
1969 r.	35 adw.	47	47	31	15
1970 r.	26 adw.	39	43	36	22